

دوره پنجم صافی

پنجمی سنه

دار الفنون

الهیات و فلسفه و تاریخ و ادبیات و فقه و حقوق و علوم و فنون

تاریخی، اجتماعی، دینی، فلسفی

تشریح نانی - ۱۹۲۶



شهرزاده باشی - اوقاف مطبعه سی

۱۹۲۶

لایک اخلاق ، لایک تربیه

[درر قائمک « اخلاق تربیه » نامنده کی
آئرنک ایلک ایکی فصلک ترجمه سیدر]

په داغوزی ، تربیه علمی دکلدرد . په داغوزی نظریه لریخی تام معناسیله علمی تدقیقاته
توافق ایدک پرنسیدر کی تلقی ایتمک ایچون بوفرقی کوزه تمک ضروریدر . علم ممکن
اولدینی قدر احتیاط ایله حرکت ایتمک مجبوریتنده در ؛ معین برزمان طرفنده مطلقا عملی
بر نتیجه به وارمق مجبوریتنده دکلدرد . حال بوکه په داغوزینک بودرجه صبرلی اولغه حتی
یوقدر ؛ زیرا بکه مکه وقتی اولمایان حیاتی ضرورتله تطابق ایدر . محیط داخلنده حصوله
کان برتحول بزدن ، کنديسنه مطابق بر حرکت طلب ایندیکی زمان بو حرکت تأخیر
ایدیله من . په داغوزی متخصصنک یابه بیله جکی ویایمق مجبوریتنده بولوندینی شی ، علمک ،
زمانک هر آننده ، فعلی اداره ایتمک ایچون امرینه آماده بولوندیردینی بوتون معطیاتی ممکن
اولدینی قدر اهتمام ایله طوبیلامقدر ؛ کنديسندن بوندن بشقه برشی ده ایسته نه من .

فقط په داغوزی بر علم اولماقله برابر ، برصنعت ده دکلدرد . فی الواقع صنعت اعتیادلردن ،
عمللردن ، تعضو ایتمش مهارتدن عبارتدر . تربیه صنعتی ، په داغوزی دکل ، مرینک
اهلیت و مهارتی ، معلمک عملی تجربه سیدر .

بونلر بررندن اوقدر صریح صورتده فرقلی شیلردر که برانسان اینی بر معلم اوله بیلیرده
په داغوزی نظریاتنه پک آز مستعد اوله بیلیر . نه (مونتینی) ه ، نه ده (روصو) یه برصنعتک
اداره سنی امنیت ایده مزدک . « په ستالوزی » نک مکرر موفقیتدن لیکلری ده ، تربیه صنعتنه
پک ناقص بر صورتده واقف اولدینی اثبات ایدر . بناء علیه په داغوزی ، صنعت ایله
علم آراستنده متوسط برشیدر . صنعت دکلدرد ، چونکه تعضو ایتمش اعمالک بر منظومه سی
دکل ، بو اعماله عائد فیکرلر منظومه سیدر ، نظریه دن مرکب بر هیئت مجموعه در . بو
جهتدن علمه یا قلاشیر . یالکیز ، علم نظریه لرینک یکانه غایه سی شاینقی افاده ایتمک اولدینی
حاله په داغوزی نظریه لرینک دوعرودن دوعروهیه موضوعی ، خط حرکتی سوق
واداره ایتمکدر . بونظر به لر ، بالذات فعل اولماقله برابر بوقعله حاضر لارلر و بوکا چوق
یاقیندرلر . بونلرک حکمت وجودی فعلده در . په داغوزینک عملی نظریه اولدینی سویله مکله
ایسته بو مختلط ماهیتی افاده ایتمک ایسته دم . په داغوزیدن بکله نه بیلن خدمت لک ماهیتی ده

فكرلره ، حسله و اعمال اوزرينه استنادايدن برتربيه ، خلاصه صرف عقلي (راسيوناليست) برتربيه در . بوقدر مهم بر يكيك ، اوزمانه قدر موجود فكرلري تشويش ايمدن ، مكتسب اعتيادلري شاشيرتمدن ، تربيوى اصوللرمزك هيئت مجموعه سنده يكي بر طاقم تربياتى استلزام ايمدن ، وبالنتيجه اورتابه يكي مسئلهلر چيقارمادن حصول بولامازدى . بوراده ، بربرينه ضداحتراصلرى توليد ايمك كبي اليم برطالع مظهر اولان مسئلهلره تماس ايتديكمى بيليورم . فقط بومسئلهلره عزم ايله تماس ايمهك ممكن دكلدر . نه كبي شرائط داخلنده ويرلمسى لازم كلديكمى تصريح ايمدن ، اخلاقى تربيه دن بحث ايمك ، كندى كنديمزى دها اولدن ، مهم واهميتلىر عموميتلىر ساحه سندن چيقمامغه محكوم ايمك ديمكدر . بوراده آرايه جغمز شى ، اخلاقى تربيه نك عمومى صورتده انسان ايچون دكل ، بزم زمانمزه وملكتمزده ياشايان انسانلر ايچون نصل اولمى لازم كلديكى در . چوجقارمزك اكثرى عمومى مكتبلرده يتيشيور . مى انمودجك اك خالص نكهبانى بومكتبلردر وبومكتبلر اولميدر ؛ نه اولورسه اولسون ، مكتبلر ، عمومى تربيه نك ناظم برمه قانيماسى كيدير . بناء عليه بوراده بالخاصه مكتبلردن ، و اخلاقى تربيه نك مكتبلرده طرز تاني و تطبيقندن بحث ايدجكز . اساساً اينمكه بومسئلهلرك تدقيقنه بر پارچه علمى دوشونجه ايله باشلانيرسه بونلرى ، هيچ بر احتراض اويانديرمادن ، هيچ بر مشروع قناعتى رنجيده ايمدن تدقيق ايمك قولميدر .

اول امرده ، تماميله عقلي (راسيونال) تربيه اخلاقيه نك ممكن اولدينى ، علمك اساسنى تشكيل ايدن موضوعه ده ، يعنى عقليه جى (راسيوناليست) موضوعه ده مند مجدر . بوموضوعه ده شوصورتله بيان ايديله بيلير : شأينته (réel) هيچ بر شى بوقدر كه عقل بشره كليا سر كش تلى ايديله بيلسين . بومبدأ « موضوعه » نامى ويرمكله ، حقيقت حالده غايت مناسب بر تعبير قوللامش اوليورم . فكر ، ايلك دفعه اوله رق شأينتى كنديسنه رام ايمك تشبثنده بولوندينى زمان - اكر فكر بشر طرفندن كائناك بوايلك فتحنده ايلك باشلانقيش وارسه - بومبدأ بوموضوعه صفتنى حائزدى . علم تأسس ايمكه باشلا دىنى وقت ، علمك ممكن اولدينى ، يعنى اشيا نك علمى يا خود عقلى - چونكه علمى و عقلى تعبيرلرى مترادفدر - برلسانله افاده ايديله بيله جكنى بوموضوعه اوله رق اورتابه قوميشدر . فقط اوزمان ، آيجق فكرك معجل بر حر كتندن ، موقت بر فرضيه دن عبارت اولان بوموضوعه ، تدريجاً علمك بوتون نتيجه لريله اثبات ايدلمش بولوندى .

بوصورتہ تعین ایتمش اولور . عمل دکلدر ، بناءً علیہ عملدن مستغنی قالاماز . فقط اونی تنویر ایدہ بیلیر . تأمل ، مسلکی تجربہ بہ فائدہ لی اولدینی درجہ دہ اودہ فائدہ لیدر . اگر پہداغوژی مشروع ساحہ سنک حدودینی تجاوز ایدر ، تجربہ یرینہ قائم اولمغه ، تطبیق وظیفہ سیلہ مکلف اولانلرک میخانیکی برصورتہ تطبیق ایدویورہ جکلری حاضر رچتہ لر یازمغه قارقارسہ کینی برطاقم انشاءتہ تردی ایدر . فقط دیگر طرفدن ، تجربہ ہر نوع پہداغوژی ملاحظہ لرندن صرف نظر ایدرسہ ، اودہ اوکئی آردینی کورمہ ین ویدلیکندن شاشمایان کور بر اعتیاد حالنہ تردی ایدر ، یاخود معلومانای ناقص ، اصولسز بر ملاحظہ نک یشنہ طاقیلیر . زیرا ، نہایت الامر پہداغوژی ، تدریساتہ خدت ایدر ، ممکن اولدینی قدر ای براصولہ وای معلوماتہ مالک بر ملاحظہ دن بشقہ برشی دکلدر .

بومتقدم مسئلہ حل ایدلد کدنصکرہ اخلاقی تربیہ مسئلہ سنہ کلہ بیلیرز . بومسئلہ ینی اصول دائرہ سنہ تدقیق ایدہ بیلیمک ایچون ، ظن ایدیورم کہ اول امردہ بوکون نہ صورتہ موضوع بحث ایدلیکینی تعین ایتمک لازمدر . زیرا بومسئلہ بزہ خصوصی شرائط داخلندہ عرض وجود ایدیور . فی الحقیقہ عنعنوی پہداغوژی سیستممزمک بوقسمندہ درکہ ، بحث ایتدیکم بجران اعظمی شدتی بولشددر . بونک سینی ایچہ آکلامق لازمدر .

موضوع اولہرق اخلاقی تربیہ ینی انتخاب ایدیشم ، یالکیز پہداغوغلرک بومسئلہ بہ دائماً عطف ایتدکلری برنجی درجہ دہ کی اہمیتدن ایلری کلمیور ؛ بومسئلہ بوکون خاصتہ مبزم شرائط داخلندہ موضوع بولونیور . فی الحقیقہ ، صوکلدرسمدہ بحث ایدیکم بجران ، عنعنوی پہداغوژی سیستممزمک بوقسمندہ اعظمی شدتنہ واصل اولشددر . تزلزل ، بلنکہ الکی زیادہ بوساحدہ درین وعینی زماندہ الکی زیادہ وحیمدر ؛ زیرا اخلاقی تربیہ نک مؤثریتی تنقیص ایدہ جک ، بو تربیہ نک تأثیرینی دہا شبہلی بر حالہ قویاجق ہرشی ، اخلاق عمومیہ ینی تامنبنندن تہلکہ بہ قویار . بناءً علیہ بر پہداغوژی متخصصنک نظر دقتنہ بوندن دہا مبزم برصورتہ معروض قالان برمسئلہ یوقدر .

حقیقت حالہ اوزون مدتدنبری قوہ حالندہ موجود ، حتی یاریدن فضلہ بحق ایتمش اولان بوضعتی احداث ایدن دکل ، فقط ظاہرہ چیقاران ، یکریمی سنہ دنبری مملکتتمزمک کچبردیکی بویوک پہداغوژی اختلالیدر . مکتبلاردہ چوقولر مزہ صرف لادینی « لائیك » بر تربیہ ویرمکی قرار لاشدیردق : لائیك تربیہ دن مقصد ، ادیانک استناد ایتدیکی مبادیدن ہرہانکی بریاردیم واستعانہ ینی کنندی کنندینہ منع ایدن ، وآنحق یکانہ عقل ایلہ قابل مدافعہ

اخلاقی حیات حادثه لرینی طبیعی ، یعنی عقلی حادثه لر کی تدقیقه تشبث ایتمشدر . اگر اخلاق ، عقلی برشی ایسه ، اگر عقله عائد فکری و حسلی حرکتی کتیریورسه بونی فکریده وسجیه لده تنبیت ایتمک ایچون عقلک قاورایامابه جنی اصولره مراجعت نه دن ضروری اولسون ؟

صرف عقلی برتربیه یالکزمطناً ممکن اولمقله قالمازه فقط عینی زمانده بوتون تاریخی تکاملمزده بونی آسردر . شهبه سز ، براقچ سنه اول تربیه آتسزین بواسه تقامتی آلمن اولسه یدی ، بوقدر آنی برتحولی ماهیت اشیا نك استلزام ایتدیکندن شهبه ایدیه بیلیدی ؛ فقط حقیقت حالده بوتحول ، منشأی نوعما تاریخک منشأ لرینه قدر چیقان تدریجی بر انکشافک نتیجه سندن عبارتدر . عصر لر دنبری تربیه لائیکه شیور . بعضاً دنیلورکه ابتدائی اقولمک اخلاقی بوقدر ؛ بوادعا ، تاریخی بر خطا ایدی . کندیسنه مخصوص بر اخلاقی اولمایان قوم بوقدر ؛ یالکز ابتدائی جمعیتلرک اخلاقی بزم اخلاقز دکلدر . بوجعیتلرک اخلاقی تمیز ایدن شی ، ماهیتی اعتباریه دین اولماسیدر . بوندن شونی قصد ایدیورمکه ، بوجعیتلرده اک کثیر واک مهم اولان وظیفه لر ، انسانک دیکر انسانلره قارشی وظیفه لری دکل ، انسانلرک آلملرینه قارشی وظیفه لریدر . باشلیجه مجبوریتلر ، همجنسنه حرمت ایتمک ، اوکا باقق ، یکدیکره یاردیم ایتمک دکل ، آلملره مدیون اولدینی شیلری ویرمک ، وحقی لزومنده اولنلرک شرفنه نفسنی فدا ایتمکدر .

بشری اخلاقه کلنجه ، ابتدائی جمعیتلرده بو اخلاق جزئی مقدارده برطاقم پرنسپلردن عبارتدر . بونلره عدم رعایت خفیف بر صورتده تجزیه ایدیلیر . بوجعیتلر ، اخلاقک آنجق اشیکنده در . قدیم یونانستانده بیله ، قتل ، جرائم سلسله درجائنده ، بک آغیر اولان دینسزلک فعللرینک بک آشاغیسنده بر موقع طوتاردی . بوشرائط داخلنده اخلاقی تربیه ، بالذات اخلاق کی آنجق دینی اوله بیلیدی . برتربیه نك موضوعی ، هرشیدن اول انسانه موجودات دینه یه قارشی نه صورتله حرکت ایده جکنی کوسترمکدن عبارت اولان برتربیه ، یالکز دینی مفهولر استنادکاه اوله بیلیدی . فقط یاواش یاواش بشری وظیفه لر تکثر ایدیور ، صراحت کسب ایدیور ، ایلک صفه کچور ، حالبوکه بالعکس دیکرلری سلیتمکه باشلايور . دینه بیلیرکه بونتیجه یی اک زیاده تسریعه خدمت ایدن خرسیتانلق دینی در . ماهیتی اعتباریه بشری بر دین اولان خرسیتانلق - چونکه الهنی بشریتک سلامتی نامه اولدیریور - اوکره تیورکه انسانک اللهه قارشی باشلیجه وظیفه سی ،

علم ، واقعه لرك يكدیكرینه عقلی مناسبترله مربوط اوله بیله جگنی ، بومناستبترلی كشف صورتیله اثبات ایتدی . شبهه سز بر چوق واقعه لر واردرکه - حتی چوق دیمك بیله کافی دكلدر ، نامحدود مقدارده واقعه لر واردرکه ، هنوز علم ایچون مجهولدر ؛ حتی بونلرك هپسنك كشف ایدیله بیله جگنی ، برآن اولوبده علمك تمام اوله جغنی واشیانك كلیتی تام برصورتده افاده ایده بیله جگنی بزه هیچ برشی تأمین ایده مز . بالعکس هرشی شوظنی تقویه ایدیورکه ، علمك ترقیسی هیچ برزمان نهایت بولمایه جقدر . فقط عقلیه مبدأی ، علمك ، بوتون شمأیتی ، بوتون حقیقتلری باشند آشاغی كشف ایده بیله جگی اداسنده دكلدر ؛ یالکز ، شأینك هیچ برقسمك ، هیچ برنوع حادثانك غیر قابل اقتحام برصورتده علمی دوشونجهیه ارجاع ایدیله میه جگنی ، یعنی حادثاتی ، جوهرلری اعتباریله غیرعقلی تلقی اتمکه حکمز اولدیغنی رد وانكار ایدیور . عقلیه مسلکی ، علمك ، معلومك صوك حدودینه قدر وارایله جگنی هیچ برزمان فرض وتصور ایتور ؛ یالکز ادعا ایدیورکه ، معلوم داخلنده هیچ برحدود یوقدرکه علم اونی ، هیچ بر زمان تجاوز ایده مسین . بوصورتله تلقی ایدلیکی تقدیرده عقلیه مبدأی بالذات علمك تاریخیه اثبات ایدلمش دیمكدر .

علمك طرز ترقیسی شونی کوستریورکه : هیچ برحد و نقطه تعیین اتمك قابل دكلدرکه اوندن صوکره آرتق علمی ایضاح ممکن اولماسین . علم ، کندیسنی احاطه و احتوا ایچون چیزیلن بوتون حدودی قولایلقله آشیورمشدر . علم ، کندیسنی ایچون ممکن عد ایدیلن الكصوك حده واصل اولدیغنی ظن ایدلیکی زمان ، آزچوق اوزون برمدت صوکره ینه ایلری حرکتنه دوام اتمش و کندیسنه ممنوع ظن ایدیلن ساحه لره کیرمشدر . فیزیک و کیمیا بر دفعه تأسس ایتد کدنصکره علم اوراده توقف ایده جك ظن ایدیلیوردی . حیاتیات ساحه سی علمی دوشونجه نك قدرتی خارجنده قالان اسرارانکیز مبدأره تابع کبی کورونویوردی . بونکله برابر ، فیزیک و کیمیادن صوکره ، حیاتیات (بیولوژیک) علملری ده شکل ایتدی . صوکره ، روحیات تأسس ایده لرك ، روحی حادثه لرك ده عقلیتی اثبات ایتدی . اخلاقی حادثه لرك ده بویه اولمادیغنی فرض ایتدیره جك هیچ برشی یوقدر . تک باشنه قاله جق بویه بر استننا ، هر درلو استنتاجره مخالفدر . عقلك ترقیاته قارشنی قونیلیم ایسته نیلن بوصوك مانعه نك دیکر لرندن ده ا فضله غیر قابل اقتحام اولسنه هیچ برسبب یوقدر . حقیقت حالده بر علم تأسس اتمشدر ، هنوز باشلانغیچده در ، فقط

عقلايشديرمك ايچون ، لائيكلكك خارچنده قالان هر شئي تربيه دن چيقارمق كافيدر . ساده جه بر طرح واخراج عمايه سي ، عقلي اخلاقي هر دورلو فضولي وطفيلي عنصرلردن تميزله مك نتيجه سني كوسترمه جكدرد . ظن ايدلدي كه آنالرمزك اسكي اخلاقي تدريس ايتك ، فقط ديني هيچ برمفهومه مراجعت ايتهمك كافي كله جكددي . حالبو كه حقيقت حالده ياييله جق ايش دها مغلق ايدى . آرزوايديلن غايه به واصل اولمق ايچون بسيط بر طرح عمليه سنه تونس ايتك كافي دكلدر ؛ درين بر تحول ضروريدر .

شبهه سز ، اكر ديني رموز ، اخلاقي شائيتيه ساده جه خارچدن انضمام ايتمش اولسه ايدى ، كندى كنديسنه كهفائيت ايدمك عقلي بر اخلاقي صافيت وانفراد حالنده بولمق ايچون بوديني رموزى بو اخلاقدن چكوب چيقارمق كافي كليردى . فقط حقيقتده بوايكي نوع اعتقاد لر و اعمال منظومه سي يعنى اخلاق ودين ، نارنجده يكديكربيله چون صيقي بر صورتده مربوط بولنمشلردرد ، عنصرلردنبرى بربرى ايچنه بك گرفت اولمشلردرد . بناء عليه بونار آراسنده كي مناسب ظن ايدليكي كبي خارجي و سطحى قالماشدر . وبر بندن بو قدر آز مغلق بر اصول ايله آريلامازلر . اونوتمامليدر كه دها دون هرايكيسنك ده كيد طاشي بردى ، چونكه ديني حياتك مركزى اولان الله ، نظام اخلاقي نكده اك علوى ضامنى ايدى . دين وظيفه لريله اخلاق وظيفه لرى آراسنده كي مشترك نقطه نك ، هرايكيسنك ده برر وظيفه ، يعنى معنأ مجبورى الاتباع عمللر اولديني نظردقه آليزسه ، دين ايله اخلاق آراسنده كي بوقسمي التصاقه حيرت ايتهمليدر . بناء عليه انسانلرك ، عيني وبر موجودده ؛ يعنى موجود آلهيده ، هر دورلو معنوى مجبوريتك منبعى كورمكه سائق اوله لرى غايت طبيعيدر . او حالده ، بو قرابت و بوقسمي ذوبان دن دولاي ديني و اخلاقي سيستمه ملرك بعض عنصرلرينك بر بيله مزح اوله رق تك بر سيستم تشكيل ايدمك درجه ده بر برينه ياقلاشمه لرى ، بعض اخلاقي فكرلرك بر طاقم ديني فكرلرله برلشرك بر بندن غير قابل تفريق بر حاله كله لرى و اخلاقك دين خارچنده هيچ بر موجوديت و شائيتيه مالك اولمامسى ويا بو طرزده كورونوشى قولايقله آكلاشيلير . بالنتيجه اخلاقي و تربيه اخلاقيه يي عقلايشديرمك ايچون ، اخلاق دن ديني اولان هر شئي چيقارمق و برينه باشقه بر شئ اقامه ايتمكه اكنفا اولونورسه ، تماميله اخلاقي اولان عنصرلرى ده چيقارمق تهلكه سي غير قابل اجتناب بر صورتده باش كوسترد . اوزمان عقلي و اخلاق نامى آلتنده ، آنجق فقيرلشمش ورنكي اوچمش بر

همچنین قارشی انسانلق وظیفه لرینی ایفا ایتمکدر . تام مناسیله دینی برطاقم وظیفه لر ، یعنی صرف الوهیته خطاب ایدن عبادت لر حالا موجود اولقله برابر ، بونلرک اشغال ایتمکدری موقع ، کندیلرینه عطف ایدیلمن اهمیت کیت کیده آزالمقدمه در . انسانلرک ایسه یه بیله جکی اک بیوک قباحث آرتق کنه دکلددر ، حقیقی کنه ، اخلاق قباحته تمیزج اولغه باشلایور .

شبهه سز ، الله اخلاقده مهم بر رول اوینامقدمه دوام ایدیور . اخلاقه حرمتی تأمین ایدن ، و اخلاقه قارشی تجاوزلری تجزیه ایدن اودر . اخلاق استهداف ایدن حقارتلر ، اوکا قارشی واقع اولمش حقارتلردر . فقط الله آرتق اخلاقک آنجق نکمهبانیدر . اخلاق انضباط اونک ایچون دکل ، انسانلر ایچون احداث ایتمشدر . او، آنجق بو انضباطی مؤثر قیلمق ایچون مداخله ایدر . اوخلده ، وظیفه لرمنک محتواسی ، دینی مفهوملردن کلی مقیاسده مستقل بولونویوردی ؛ بومفهوملر وظیفه لرمنی تحت ضمانه آلیر ، فقط تأسیس ایتمز . پروتستانقله برابر اخلاقک مختاریتی ده فضلّه تبارز ایدر ، چونکه اصل دینک حصه سی آزالر الوهیتک یکنه حکمت وجودی اخلاقی افعوله لریدر . اخلاق ، اللهک موجودیتنی اثبات ایچون ایلری سورولن یکنه دلیلدر . روحیه فلسفه سی ، پروتستانقلک ائرنی تعقب ایدیور . حال حاضرده مافوق الارض جزالرک لزومنه قانع اولان فیلسوفلر آراسنده بیله ، اخلاقک باشدن باشه هر دورلو آلهیات تلقیسندن آزاده اوله رق انشاسی قابل اولمادیغنی قبول ایدنلر یوق کیدر . بوسورتله ، بدایتده ایکی سیستمی بربرینه ربط ، حتی مزج ایدن رابطه کیت کیده که وشه مشدر . بناءً علیه محققدرکه بورابطه یی قطعی صورتمده کسر ایتمیکمز کون تاریخک طوتدینی استقامت داخلنده حرکت ایتمک . اوزون زماندنبری حاضرلارنمش براخلاق وارسه اوده بودر . فقط بوتشبت ممکن و ضروری اولقله ، ایرکچ کندیسنی جبراً قبول ایتمیرمکه ، حتی وقتسز اولدیغنی ظن ایتمیره جک هیچ برسبب موجود اولمامقله برابر مشکلاتسزده دکلددر . بومشکلاتی آکلامق لازمدر ؛ زیرا بومشکلاتی کندی کندیمزه کیزله مه مک شرطیله درکه اقتحام ایده بیلیرز . شمیدی یه قدر وجوده کتیریلن اثری تقدیر ایتمکله برابر ، شونی ده سوبله یه بیلیرز که ، اگر بوایش چوق قولای وچوق بسیط ظن ایلمسه یدی شمیدی ده ایلری کیدر ، ده صاعلام اولوردی . فی الحقیقه اخلاق دیندن آپران بوحرث ، صرف منفی برصورتمده تلقی ایتمشدر . ظن ایلدی که ، تربیه یی لائیکلشدیرمک ،

متعال صفتنه اشتراك ایدر و بوندن دولایی دیگر اشیایه نظراً بی مثل عد ایدیلیر . فقط بودینی مفهوم یرینه باشقه بر مفهوم اقامه آیتهدن، اخلاقده بوکا مراجمتدن متادیا منع نفس ایدیلیرسه ، اخلاقك بویم دینی ماهیتی هن درلو اساسدن عاری کورونور، چونکه اخلاقك عنعنوی تمنی تشکیل ایدن فککردن - باشقه تمیل اقامه ایدلمکسزین - صرف نظر ایدلمش اولور . بوصورتله اخلاقك تمنی همان. همان انکاره تمایل ایدیلیر ؛ حتی اوزمان اخلاقك شأنیتنی حس ایتمک بیله امکانسزدر . حالبوکه، پک نمکندرکه اخلاق ماهیت اشیاده مندمج اولسون . پک نمکندرکه اخلاقی قاعده لرده الوهیت کبی متعال بر مبدأك و تمامیله دینی مفهوم لرك موجودیتنی استلزام ایتمکسزین منطقی بر صورتده قابل تحقق و ایضاح اولدینی حالده اخلاق نامنی ویره بیله مدیکمز شیر واردر .

اخلاق قاعده لرینه عطف ایدیلن بو عالی رتبه، شمیدی یه قدر آنجیق دینی مفهوم لر شکللی آلتنده افاده ایدلمش ایسه، بوندن ، شمیدین صوکره باشقه صورتله افاده ایدله لری ممکن اولمادینی نتیجه سی چیقماز؛ بناء علیه، اوزون بر اعتماد نتیجه سی صبی بر صورتده متساند بولوندینی بودینی فیکر لرله بر لکده اخلاقك ده محو و نابود اولماسنه دقت ایتیلیر . ملتر، اخلاقی کندی کندیلرینه ایضاح ایتمک ایچون بونی الوهیتك بر شعله سی ، بر انعکاسی عد ایتیلیر دییه ، اخلاقك باشقه بر شأنیتنه ربط ایدیله مه مسی لازم کلز، بوشأنیت صرف تجربی اوله بیلیر و اخلاق بو شأنیت داخلنده باشقه درلو ایضاح ایدیله بیلیر و اساساً الله فیکری ده احتمال که بوشأنیتك تمنلی بر افاده سیدر . بناء علیه اگر اخلاقی عقلیشدیر رکن، اخلاقك بو مقدس صفتی محافظه ایدلمز و بوصفت چو جوغه عقلی بر شکل آلتنده محسوس اوله جق بر حاله افراغ ایدلمزسه ، چو جو قله ، عظمت طبیعیه سندن ساقط اولمش بر اخلاق تلقین ایدلمش اولور . عینی زمانده ، بالذات مرینکده ، قلبری ایضتمق، و ذهنلری ایقاز ایتمک ایچون محتاج اولدینی (اوتوریته) ولایت «سلطه» و حرارتك بر قسمنی آلدینی منبعی ده قورومتق تهلیکسه معروض قالیر . زیر معلمك، عالی بر شأنیت نامنه سوز سوبله دیکی حقیقده کی قناعتی کندیلینی شخصیتی فوقه اصحاب ایدیور و اوکا بر فضله قدرت بخش ایدیوردی . اگر مر بیده بو حسی، باشقه طرزده قالب لره دو کهرک محافظه آیتدیرد مزسه ک، نفوذسز و جانسز بر اخلاق تربیه سی ویرمک تهلیکسه معروض قالیرز .

ایشته ، اخلاقی تربیه یی دینی ره وزدن آیرارق لائیکلشدیر مکه تشبث ایتدیکمز بوقت ، نظر مزه عرض وجود ایدن ایلک مثبت و معضل مسئله لرك هیئت مجموعیه سی بونلردر .

اخلاق الہیہ ایدیلیر . بناءً علیہ بوتہلکدیکہ قارشئی قویق ایچون یالکنز خارجی بر تفریق ایله اکتفا ایدلمیلدر . دینی مفهومملرک ایچینه قدر نفوذ ایدهرک ، اوراده غائب اولمش و کیزلنمش کبی دوران اخلاقی شائیتلری آرا میلدر؛ بو اخلاقی شائیتلری اوزادن چیقارلمی ، نهدن عبارت اولدقلرینی بومالی ، کندیلرینه خاص اولان ماهیتی تعیین ایتلی و بوماهیقی عقلی بر لسان ایله افاده ایتیلدر . خلاصه بو قدر اوزون زماندنبری اک اساسلی اخلاقی فکرلری طاشیمش اولان بودینی مفهومملرک عقلی بر قائممقامنی کشف ایتیلدر .

بوفکرلی بر مثال ایله تصریح ایدلم :

اوزون اوزادییه تحلیله لزوم قالمادن ، هر کس قولایلقله حس ایدرکه ، نسبی بر نقطه نظر دن ، اخلاقی نوعدن اولان حادثه لر ، عالمده آیری بر ساحه تشکیل ایدر . اخلاقک اوامر و قواعدی ، انسانه خصوصی بر حرمت امرایدن بر اشارتی حامله کییدر . کرک حیواناتک ، کرک انسانلرک بدنی ویا روحی تشکلاتنه ، مادی عالمه عائد بوتون قناعتلر بو کون سربست صورتده مناقشه ایدلدیکی حالده اخلاقی اعتقادلرک ، سربست بر تنقیده معروض قالسنی قبول ایتیمورز . مثلاً بر چوجوغک ابوینه قارشئی بر طاقم وظیفه لری اولدیغنی ، حیات بشره حرمت لازم کلدیکنی اوکیزده رد و انکار ایدن بر آدم بزده ، علمی بر حقیقی انکار اتمش بر آدمه قارشئی دویدیغمز نفرتدن چوق فراتلی و هر نقطه نظر دن بر کافرک بر مؤمن روحنده او یانیدردینی نفرتنه مشابه بر نفرت او یاندریر . اخلاقی قاعده لره عدم رعایتک او یانیدردینی حسله ، عملی دوشونجه قواعدینه یا خودمسلمکی فن قاعده لرینه علی العاده مخالفتک او یانیدردینی حسله هر بیج بر صورتله قابل تشبیه دکلدر . بو صورتله اخلاق ساحه سی ، اسرار انکیز بر سد ایله چوریرلمش کییدر ؛ دینی ساحه مؤمن اولمایانلرک تعرضدن نصل وقایه ایدیلورسه ، بوسدده اخلاقی ساحه یی کندیسنه حرمتسزلک ایدنلردن اوزاق بولوندریر . اخلاق ساحه سی ده ، دین کبی مقدس بر ساحه در . بوساحه تک محتوی اولدیغنی هر شی خصوصی بر وقاره مالکدر ؛ بو وقار اونلری اختیاری فردیتلرملرک فوقه چیقار ، اونلره بر نوع متعال موجودیت بخش ایدر .

انسانک شخصی مقدس اولدیغنی ، اوکا حقیقی بر حرمت لازم کلدیکنی دائماً سویله میورمی بز ؛ دین و اخلاق حقیقی بر صورتده بر اشمش اولدیجه بوقدسیت صفی قولایلقله ایضاح ایدیله بیلیر ، چونکه اوزمان اخلاق ، طبقی دین کبی ، هر مقدس شئیک منبعی اولان الوهیتک بر فرعی ، بر تجلیسی در . الوهیتدن صادر اولان هر شی اونک

هرهانسكى برترقى حصوله كلدكجه ، عيى زمانده يكي اخلاقى تمايللر ميدانه چيقار ، عدالته قارشى دها بويوك براشتياق حصوله كلير ، وجدان عامه ده مظلوم تمايللر بليرمكه باشلار . بويكى حسانتك انكشافنى كشف ايمه دن ، بوانكشافنى حاضرلامه دن واوكا براسستقامت ويرمه دن تربيه نى عقلايشديرمك تشببنده يولونان مرپى ، وظيفه سنك برقسمنى ايفا ايمه مش اولور . ايشته بونك ايچوندر كه ، آنالرمزك اسكى اخلاقى تفسير ايله ا كتنفا ايدمه ز . فقط بوندن ماعدا ، يكي نسللارك ، مهم صورته متوجه بولونقلرى يكي مفكوره نى آكلامه لرينه يارديم اتملى واونلرى بواسستقامته توجه اتمليدر . مرپينك يالكلز ماضى نى محافظه ايمسى كافى دكلدر ، استقبالى حاضرلامليدر .

اساساً بوشرط ايله در كه اخلاقى تربيه بوتون خدمتى ايفا ايدمه بيلير . اكرچو چوقلره ، بشرىتك عصرلر دنبرى ايچنده ياشاديني بووسطى اخلاقى فكرلر هيئت مجموعهنى تلقين اتمكه ا . كتنفا ايدليرمه ، بدرجه نه قدر فردلرك خصوصى اخلاقى تامين ايدلمش اولور . فقط ، بو ، اخلاقىتك اصغرى شرطيدر وبرملت بونكله ا كتنفا ايدمه ز . بزم ملتزم كې بويوك برملتك اخلاقى حال صحتده اولمق ايچون ، افرادملتكا كثرىتك ، اك قاباتعرضلردن ، قتللردن ، خرسزلقلردن ، هر نوع حيله لردن كافى درجه ده اوزاق بولونمى يتشمز . انسانلر آراسنده كى آليش ويريشلرك صورت مصلحانه ده ، هيچ براختلافه سبب اولمادن جريان ايتديكى ، فقط فضله برشيى اولمايان برجميت ، ينه اوسط بر اخلاقته مالل ديكلدر . بوندن فضله ، برجميتك اوكلنده ، متوجه وعازم اولديني برمفكوره بولونميدر . برجميتك ياپاچق رايشى ، تحقق ايتديره جك برايلكى ، باشقه لرينه دو قونه جق برخيرى ، بشرىتك ميراث اخلاقىسنه علاوه ايديله جك با كر برخده نى اولميدر . ايشسزلك فردلر ايچون اولديني كې جمعيتلر ايچون ده فنا نصيحتي در . فردى فعاليت ، نه ياپاچغنى بيلمه ديكي زمان كندى عليه نه متوجه اولور . برجميتك معنوى قوتلرى غير مستعمل قاليرسه ، ايفا ايديله جك بر اثره متوجه بولونمازسه اخلاقى استقامتلردن انحراف ايدر ، مرضى ومضر اولور . وبرانسان مدنيلشدكجه سعى كنديسنه نه قدر لزوملى اولورسه عيى صورته جمعيتلرك فكرى واخلاقى تشكىلاتى دها يوكسك ودها معضل اولدقجه . بوميزايد فعاليتلرينه يكي عدالدر تدارك ايمه لرى اودرجه ضروريدر ، بناء عليه بزمكى كې برجميت ؛ مكتسب عدايدلن اخلاقى نتيجلره ساكلانه بر تملك ايله ا كتنفا ايدمه ز . باشقه نتيجلر كشف اتمليدر : مرپينك ، كنديسنه توديع ايديلن چوچوقلرى بويكى كشفلره حاضرلامى ، جدلرپينك

برشئی چقاروب آتمق کافی دکلدرد اونك یرینه باشقه برشی اقامه ایتملیدر . انسانلرک شیمدی به قدر آنجق رموز دینه شککنده تصور ایتمکی او کړندکری بومغوی قوتلری کشف ایتملیدر ؛ بونلری تمثالارندن آیرارق ، نوعما عقلی چبلاقلقربله میدانه قوبلی واساطیری هیچ برمتوسطه مراجعت ایتمدن چوجوغه بونلرک شأینتی حس ایتملیرمک چاره سنی بولمیلیدر . اکر اخلاقی تربیه نك ، عقلی اولقله برابر ، کنديسنندن بکلنه بوتون تاثیرلری حصوله کتیرمسنی ایستورسوق اول امرده بوکا غیرت ایلمیلیدر .

فقط بوده کافی دکلدرد- ونظر دقتمزه عرض وجود ایدن مسئله لر بالکیز بونلر دکلدرد . اخلاقك ، عقلیشیرکن عناصر مرکه سنندن بعضلرینی غائب ایتمه مسنه دقت ایتمکدن باشقه لایکله شمه دولایسیله یکی عنصرلرله زنیکنلشمه سی ده لازمدر . یوقاریده بحت ایتمدیکم ایلك تبدل ، اخلاقی فکرلر مرکز آنجق شکانه واصل اوله بیلیوردی . فقط اخلاقك بالذات اساسی ده درین تحولانه اوغرامه دن قالاماز . زیرا لایک بر اخلاقك ده لایک بر تربیه نك تأسیسنی ضروری قیلان سبیلر ، اجتماعی تشکیلاتمزه کی الك اساسی سبیلره او قدر یاقیندن مر بوطدر که ، بوسبیلر بالذات اخلاقك جوهرینه ، وظیفه لر مرکز محتواسنه ده اجرای تاثیر ایدر . فی الحقیقه تمامیه عقلی بر تربیه اخلاقیه نك لزومنی بابالرمزدن فضله بر قوتله حس ایدیشمزه سبب ، هیچ شبهه سزدر که ده عقلیه طرفداری ، راسیونالیست اولما سزدر . عقلیه مذهبی (راسیونالیزم) ، فردی تجلیکک شکلرندن بریدر : فردی تجلیکک متفکر شکلیدر . عقلیه مسلکی ایله فردی تجلیکک ، برندن آیری ایکی حالت فکریه دکلدرد ، پری دیگرینک مقابل طرفیدر . فردی دوشونجه بی دینی قیوددن آزاده ، حر بر اقق آرزوسنی دویمق ، صورت عمومیه ده فردی حر بر اقق آرزوسنی دویمق دیمکدر . فکری اسارت ، فردی تجلیکک مجادله ایتمدیکی اسارتلردن بریدر . فردی تجلیکک هر انکشافی نتیجه سننده وجدان اخلاقی یکی فکرلره قارشى آچیلیر ومطالبنده ده امر اولور . زیرا فردی تجلیکک هر ترقیسی نتیجه سی اوله رق انسان لیاقتی حقتنده دها یوکسک برتلقی ، دها انجه بر معنا حاصل اولدیغندن ، فردی تجلیکک تکامل ایتمکجه ، وقتیه حقسزلغنی حس ایتمدیکنز مناسبات اجتماعیه بزه انسان لیاقتنه منافی یعنی حقسز کورونور . متقابلا ده عقلیه جی ایمان فردی تجی حسیات اوزرینه عکس تاثیر ایدرواونی ایقاظ ایلر . زیرا حقسزلق ، غیرعقلی وباطلدر ، وبالنتیجه ، عقلک حقوقنه قارشى دها حساس اولدیجه ، حقسزلغه قارشى ده ده حساس اولوروز . بناءً علیه ، اخلاقی تربیه نك دها فضله عقلیشیمی یولنده .

ہر ہانکی پر پداغورئی مسئلہ سنی فائدہ ملی بر صورتہ تدقیق ایتک ایچون بومسئلہ نك معلوملرینی تصریح ایله ایشہ باشلاملی ، یعنی مشغول اولوق ایستہ دیکمز چوجوقلرک ، ایچندہ یاشادقلری زمان و مکان شرائطی ممکن اولدینی قدر نام بر صورتہ تعین ایتلی پر . بو اصول قاعدہ سنہ مطابق حرکت ایتک ایچون اخلاقی تربیہ مسئلہ سنک بزده نہ صورتہ موضوع بحث اولدینی ایجه تعینہ غیرت ایتدم .

طفولیتده ایکی یاش ، ایکی دوره تفریق ایدیلہ بیلیر : برنجیسی ، باشدن نہایتہ قدر عائلہ ده یا خوداسمنک ده کوستردیکی کبی ، عائله مقامنه کچن آنامکتبندکی دورہ در؛ ایکنجیسی ابتدائیه مکتبندہ کچر؛ چوجوق بومکتبندہ عائله دائرہ سندن چیقمنہ ، عائله ی محیط اولان حیاتی آیشمغہ باشلار . بوکا ایکنجی طفولیت دورہ سی نامی ویریلیر . بزم باشلیجه مشغول اولاجغمز تدقیقات ، حیاتک بوصفہ سنہ عائداولان اخلاقی تربیہ در . اساساً بودورہ ، اخلاقی سچیہ نك تشکلندہ حاد بر آندر . بوندن دها اول ، چوجوق هنوز پک کوچو کدر؛ فکری حیاتی هنوز چوق ابتدائی ، حسی حیاتی چوق فقیر و چوق بسیطدر؛ چوجوق بودورہ ده اخلاقی تمیزک اساسی تشکیل ایدن ونسبہ معضل اولان مفہوملرک و حسیاتک تشکلنہ کفایت ایدہ جک بر مادہ روحیہ عرض ایتمز . افق فکری سنک غایت دار و صیقیشیق اولان حدودی ، عینی زمانده اخلاقی افقنی ده تحدید ایدر . بودورہ ده ممکن اولان شی ، غایت عمومی بر تربیہ مقدماتی ، غایت آزمقدارده بسیط فکرلرہ ، ابتدائی حسیاتہ بر حاضر اوق باشلانغیچہ در . دیگر طرفدن ، ایکنجی دورہ دن ، یعنی مکتب یاشدن صوکرہ ، اخلاقک تاملری تشکل ایتہ مش ایسہ ، هیچ بر زمان تشکل ایتمز . اوزماندن اعتباراً یایله بیلہ جک شی ، باشلانیلان اثری اکال ایتک ، حسیاتی دها فضله تقویہ ایتک ، بو حسیاتی فکری باشلیدیر مک یعنی بو حسیاتہ کیت کیده دها فضله دکائی نفوذ ایتدیر مکدر . فقط او آنہ قدر اک اساسلی شی یایلمش اولمیدر .

بناء علیہ نظر لرمن بالخاصہ بودورہ یه معطوف اولمیدر . اساساً بویاش ہر ایکی دورہ آراسندہ متوسط برحد اولدیغندن ، ایکنجی دورہ حقندہ سویلہ یه جکمز شیلرہ ، لازم کلن تعدیلاتدن صوکرہ ، دها اولکی ویا دها صوکرہ کی دورہ لرہ ده قولابلقلہ تطبیق ایدیلہ بیایر . بر طرفدن بودورہ ده اخلاقی تربیہ نك نہ دن عبارت اولسی لازم کلدیکنی ایجه تعین ایچون ، بوتربیہ نك عائله تربیہ سنی نصل اتمام ایدہ رک اونکله ارباط پیدا ایتدیکنی بزده کوسترہ جکمز ؛ دیگر طرفدن ، اخلاقی تربیہ نك بالا آخرہ نہ اولہ جغنی آکلامق ایچون ،

انجیل اخلاقینی اسکینبری قاپانمش بر کتاب کبی کوسترمکدن اجتناب ایتسی ، بالعکس چوجوقلرده بوکتابه برقاچ سطر علاوه ایتمک ارزوسنی اوباندیرمسی ، و اونلری بومشروع حرصی اطمین ایده جک حاله قویعی لازمدر .

شمدی ، په داغوزی مسئله سنک بزم ایچون صورت مخصوصه ده مبرم بر شکلده عرض وجود ایتدیکتی نیچون سویله دیکمی ده ائی آکلایه بیلیرسکنز . بونی سویلرکن ، بالخاصه اخلاقی تربیه سیسته ممزی دوشونویوردم ، بوسیستم کورویورسکنز که قسم اعظمی اعتباریه باشدن آشاغی یکیدن انشایه محتاجدر . بو عنعنوی سیسته می آرتق قوللانه میز ، چونکه اساساً بوسیستم اوزون زمانلردن بری آنجق کرامت نوعندن بر موازنه سایه سنده ، براعتیاد قوتیه دورایلمکده ایدی . اوزون زماندنبری صاعلام تمللراوزرنده دورمایوردی ، اوزون زمانلردنبری ، وظیفه لرینی مؤثر صورتده ایفایده بیله جک درجه ده قوتلی اعتقادله استناد ایتیوردی . فقط بوسیستم یرینه فائده لی بر صورتده باشقه سنی اقامه ایتمک ایچون بونی هر کسک نظرنده قیمتدن اسقاط ایتمک کافی دکلدر .

بعض نه تیکستری ، عینی زمانده جوهری شائیتلری ده قایدیرمق بهاسنه ، ازاله ایتمک کافی گلز . تربیه طرزیمزک باشدن آشاغی تبدیلنه توسل ایدلملیدر . قلدلرده آرتق کیت کیده دها ضعیف عکسلر اوباندیران ماضینک الهاملری یرینه باشقه برالهام اقامه ایتلملیدر . اسکی تربیه سیسته منده ، حقیقی ماهیتلرینی نظرلردن کیزله یین شکلر آلتنده صاقلی دوران معنوی قوتلری کشف ایتلی ، بو قوتلرک حقیقی شائیتلرینی ظاهره جیقارملی ، و حاضرده کی شرائط ایچنده نه اوله لری لازم کلدیکنی بولمیدر : زیرا بو قوتلرده بالذات ، لایتغیر قالمازلر . فضله اوله رق ، بر تربیه اخلاقیه نیک استلزام و عینی زمانده تحریک ایتدیکی تبدیلری ده نظر دقه آلملیدر . بناء علیه ، وظیفه یکنظرده کوروندیکندن چوق دها معضلدر . فقط بونده ، بزى حیرته دوشوره جک یا خود جسارتمزی قیراجق برشی یوقدر . بالعکس ، الهه ایدیلن بعض نتیجه لرک نامم اومسنگ اسبابی شمدی ده ائی آکلایشیلر و بوسیلر ده ائی امیدلره مساعددر .

آتیلاجق ترقی خطوه لری ، قلدلری ضعفه دوشورمک سویله دورسون ، اراده لری دها زیاده کرکیندکه سوق ایده . یالکیز مشکلاته کوکس کرملی بیلملی در . بومشکلات ، آنجق کندیلرینی نفسمزه قارشى کیزله مک ویا کبئی بر صورتده صاوشدیرمق ایسترسه ک تهلسکلی اولورلر .

یومشکلاتک نیجه نهلردن عبارت اولدیغنی سزه کوستردم . اول امرده ، اخلاق ایله دین آراسینده تاریخیاً تأسس ایتمش اولان صیقی رابطهلر نتیجه سی ، اخلاقک بر طاقم عناصر اساسیه سی واردرکه آنجق دینی بر شکل آلتنده افاده ایدلمشدر . بناءً علیه ا کر ، عنعنوی اخلاق سیسته مندق ، دینی اولان هر شیئی چیقارمقله ا کتفا ایدرک ، چیقاریلان شیئک یرینه باشقه بر شی اقامه ایدلمزسه ، خاصهً اخلاقی اولان فکرلر وحسلرده چیقارلمش اولور . ثانیاً ، عقلی بر اخلاق ، محتویاتی اعتباریله ، عقلدن غیری بر ولایتیه استناد ایدن بر اخلاقک عینی اولاماز . زیرا ، عقلیه مسلکنک (راسیونالیزم) تر قیلری فرد تخیلکنک تر قیاتیله موازی کیدر و بناءً علیه ، عقلیه جیلک تر قی ایتدکجه حساسیت اینجه ل شیر ، واوزمانه قدر وجدانلر منزی رنجیده ایتمین ، حقلمک ووظیفه لری طرز توزیعی ، مناسبات اجتماعیه یی حقسز کوسترر . اساساً فردیه وعقلیه مذهب لرینک تکاملی یالکز بر برینه موازی اولمقله قالماز ، عینی زمانده عقلیه ، دیگرینک اوزرینه عکس العمل اجرا ایدرک اونق ایقاظ ایدر ، زیرا حقسز لنگ صفت ممیزه سی ، ماهیت اشیا یه مطابق ، عقلیه مطابق اولمامسیدر . بناءً علیه عقلک حقوقنه دها احساس اولدیغمن مرتبه ده حقسز لغه قارشیه دها حساس اولمامه من قابل دکلدر . حر دوشونجه ننگ تر قیسی بوشنه طلب ایدلمور ، حر دوشونجه یه بوش یره یکی بر ولایت بخش ایدلمور ، زیرا حر محاکمه یه بوصورتله یریلان قوتلری ، او وعقلیه علمینه استعمال ایدر ؛ او وعقلیه لره ، بوقوتلر عقلک تأثیری آلتنده بولونمادیغی مرتبه ده باشایه بیلمشلدرد . بناءً علیه عقلی بر تربیه تأسیسنه تشبث ایدرکن ، بر بردن دها مبرم ایکی نوع مسئله ، ایکی مسئله سه ریسی قارشیسینده بولونیورز . بر طرفدن ، اخلاقی عقلیه لشدیررکن فقیرلشدیرمه مکه دقت ایتک ، دیگر طرفدن ، اخلاقک ، دها عقلی اولدقجه استلزام ایتدیکی زنکینلکلری کورمک وبونلری حاضر لاق ایجاب ایدر .

برنجی مشکلاته قارشیه قویق ایچون ، دون اولدیغی کبی بوکونده هر درلو حیات اخلاقیه ننگ اساسی تشکیل ایدن معنوی قوتلری بولق اقتضا ایدر . بومیانده ؛ شمدییه قدر آنجق دینی بر شکل آلتنده باشامش اولانلری ده قبله التجربه (آپریوری) استحفاف ایتمه ملیدر . فقط بودینی قوتلرک عقلی افاد لرینی بولمغه مجبور اولملی بز ؛ یعنی بوقوتلرک جوهرینه ، هر درلو رموزدن عاری ماهیت حقیقیه لرینه ایریشملی بز . ثانیاً ، بوقوتلر بر کره معلوم اولدقدن سوکره ، بونلرک حیات اجتماعیه ننگ حال حاضرده نه اولملری لازم کله جکنی وهانکی استقامته توجیه ایدیله جکلرینی آراملی بز . بویکی مسئله دن ؛ هیچ شبهه

بو تربیہ ذہناً استقبالیہ دوعرو اوزاتق ویاش ، محیط فرقلرینی کوزدمک کافی کله جکدر .

فقط اخلاقی تربیه نیک یالکنز ایکنجی طفولیت دوره سنه عائد قسمیله مشغول اولاجغمزی سویله مک کفایت ایتمز . بوراده ، اساس اعتباریله اولسون ، ایکنجی طفولیت عائد اخلاقی تربیه دن بحث ایده جکم کبی ، موضوعی ده افضله ده تحدید ایده جکم . بالخاصه عمومی مکتبلرمزده ایکنجی طفولیت عائد اخلاقی تربیه نی تدقیق ایده جکم ؛ بونک سیبیلرینی ده سزه سویله دم ، چونکه ، مکاتب عمومی ملی تربیه نیک ناظم برما کنه سی در واولیه اولمیدرلر . اساساً ، اخلاقی تربیه نیک هرشیدن اول عائله یه عائد اولدینی حقنده چوق انتشار ایتمش برقاعت خلافت ، بن بالعکس ، چوجوغک اخلاقی تکملنده مکتبک وظیفه سنک فوق العاده مهم اولدیغنه ومهم اولسی لازم کلدیکنه قائم . اخلاقی حرک بوتون برقمی واک یوکسک قسمی مکتبدن باشقه بر یرده ویریله مز . زیرا عائله ، اخلاقه لازم اولان عائلوی حسلری ودها عمومیتله ، اک بسیط خصوصی مناسبتلرک اساسنی تشکیل ایدن حسلری ایقاظ وتقویه ایده بیلیرسه ده ، چوجوغی اجتماعی حیاته حاضر لایه حق صورته تأسس ایتمه مشدر . دینله بیلیرکه عائله ، تعریفی اعتباریله ، بویله بروظیفه یه غیر مقتدردر . بناءً علیه مکتبی ، تدقیقاً تمز مرکز اتحاد ایتمکله ، بویاشده اخلاقی تربیه نیک بالخاصه مرکز ای عدا ایدمک لازم کان نقطه ده اخذ موقع ایتمش اولویوروز . مکتبلرمزده یالکنز تمامیله عقلی یعنی ، دینلردن مقتبس هر دلو مبادیدن کلیاً صرف نظر ایدن برتربیه اخلاقیه ویرمکی کنندی کندمزه قارشنی تعهد ایتدک . بوصورتله ، بزیم ایچون تاریخک واصل اولدیغمز بو آننده موضوع بحث اولان اخلاقی تربیه مسئله سی صریح صورته تعیین ایتمش اولور .

یوقاریده ایضاح ایتدم که بوتشبت ممکن اولدقدن باشقه ضروریدر ، بوتون تاریخی تکامل بونی آمردر . فقط عینی زمانده بویله تشبثک نه درجه معضل اولدیغنی کوسترمک ایسته دم . بوندن دولایی ، جسامتمز هیچ برصورتله قیریلماز . بالعکس بودرجه مهم برتشبثک مشکل اولسی غایت طبیعی در ؛ یالکنز آشانی ، واهمیتسز اولان شیلر قولایدن . بناءً علیه اشتراک و معاونت ایتدیگمز اثرک بویوککنکی ، کنندی کندمزی تأمین ایتمک بهانه سیله کوزلرمزدن کیزله مکده هیچ بر فائده ملحوظ دکدر . بو قدر بویوک برتبدل ایله مترافق بولونماسی قابل اولمایان مشکلاتی قارشیمزده کورمکدها لیاقتلی ودها فائده لی برحرکندر .

اوحالده ، اخلاقك جوهريني نغمزده بردن كشف ايتمك ايچون ، باطنمزي دقتله مشاهده واستبصار ايتمك كافيدير . بناءً عليه اخلاق متخصصي ، كندی كندیستجواب ايدر ، ووجداننده آزچوق صراحتله كوردیكي فكرلر ، مفهوملر آراسنده ، اخلاقك باشلیجه مفهومی ظن ایتدیگی شو ویا بو مفهومی یا قالار . بعض اخلاقیون نظرنده بو اساسی اخلاق فکری ، فائده مفهومیدير ، دیگرلری ایچون کمال مفهومیدير ، دیگرلری ایچون ده لیاقت بشریه فکریدير الخ .. اخلاقك فی الحقیقه تمامها هر فردده موجود اولوب اولمادیگی ، هر فردی وجدانك ، بالاخره انكشاف ایتدیجه اخلاق سیسته منی وجوده کترین بوتون جرئومه لری محتوی اولوب اولمادیگی مسئله منی شمیدیلک مناقشه ایتمك ایسته میورم ، آشاغیده کله جك بحثلر بزی بوسوتون باشقه بر نتیجه یه ایصاك ایده جکدر و بونتیجه یی شمیدین سوبله مك دوغرو دکلدیر . عمومیتله استعمال ایدیلن بواصولی رد ایتمك ایچون ، بواصولك نه قدر کینی وانفسی اولدیغنی کوسترمك كافيدير . بر اخلاق متخصصنك ، كندی كندیستجواب ایتدیکن صوکره سوبله یه بیله جکی شی ، اخلاقی بالذات فصل تلتی ایتدیگی ، شخصاً اخلاق حقیقه ایدیندیگی فکزدیر . فقط بر اخلاق عالمنك اخلاق حقیقه کی شخصی فکری ، نیچون عوامك حرارت ، ضیا ویا الکتریق حقیقه کی فکرلرندن ده آفاقی اولسون ؟ قبول ایدم که اخلاقی هر وجدانده تمامها مندیج بولونسون .

بوندن باشقه بواخلاق ، فردی وجدانلرده كشف ایتمك لازمدر . بزده موجود بوتون فکرلر آراسنده ، اخلاقه عائد اولانلرله اخلاقه عائد اولمایان فکرلری تفریق ایدم بیلیمیدیر . بوتفریق عملیه منی هانکی قسطاسه کوره یا باجغز ؟ شو فکر ، اخلاقیدر ، شودکلدر ، فصل دییه بیلیرز ؟ یا خود ، انسانك فطرتنه موافق اولان شی اخلاقیدر ، می دینله جک ؟ فقط ، انسانك فطرتنك نه اولدیغنی امین بر معرفتله بیلدیکمز فرض ایدلسه بیله ، اخلاقك موضوعی فطرت بشرک تحققتدن عبارت اولدیغنی نه اثبات ایدر ؟ اخلاقك وظیفه سی اجتماعی منفعلری تطمین ایتمك اولامامزی ؟ اوحالده ، بودستوری اولکیتنك یرینه اقامه ایتمك قابلدر ، دینله جک .. فقط بونی ده نه حقله یا بیلیرز ! ثانیاً اخلاقك صیانت ایتدیگی ، هانکی اجتماعی منفعلدر ؟ چونکه برچوق اجتماعی منافع واردر : اقتصادی ، عسکری ، علمی الخ ... اخلاقی عمل ، بودرجه انفسی فرضیه لر اوزرینه استناد ایدم من : چو جو قلمزه بورجلی اولدیغمز تربیه یی بودرجه محض جدل انشائی اوزرینه تنظیم ایدم مه یز .

بوق برنجیسی نظر دقتمزی جلب ایتمیدر . اخلاقیاتک اساسلی عنصرلرینک ؛ اکتساب ایده جکلری تعدیلاتی آrameدن اول ؛ بو عنصرلرک جوهرلری اعتباریله نه اولدیغنی تعین ایتلی یز .

اخلاقیاتک عنصرلرینک هانکیلری اولدیغنی صورمق ، بوتون فضیلتلرک ، حتی اک مهم فضیلتلرک تام بر ایسته سنی وجوده کتیرمک دکلدز : بوندن مقصد ، اخلاقی حیاتک کوکلرینی تشکیل ایدن اساسلی استعدادلری ، حالت روحیه لری آرامقدر ؛ زیرا بر چوجوغنی اخلاقاً تربیه ایتمک ، اوند شو ویبوخوصوی فضیلتی ، صوکره دیکر بر فضیلتی و دها صوکره بر باشقه سنی او یاندیرمق دکل ، بر دفعه وجود بولدقندن صوکره کندی کندیلرینه ، مناسبات بشریه نك تفرعانه کوره قولایقله تخالف ایدن بوعمومی استعدادلری مناسب واسطه لرله انکشاف ایتدیرمک ، حتی باشدن باشه تأسیس ایتمکدر . اگر بونلری کشفه موفق اولورسه ق ، مکتب تربیه سنک معروض فالدیغنی باشلیجه موانعدن برینی درحال برطرف ایتمش اولورز . زیرا ، مکتبک تربیه اخلاقیه نه مؤثر اولدیغندن بعضاً شبهه ایدلسی ، اخلاقی تربیه نك بر جوق مخلف فکرلری ، حسلری ، اعتیادلری استلزام ایتدیکندن ایلری کلیر ؛ اودرجه ده که ، معلمک ، چوجوقلرله تماس ایتدیکی نسبة قیصه زمانلر انساننده ، بوجوق متنوع فکر ، حس و اعتیادلری ایقاظ و تمیه به وقتی اولمادیغنی قناعتی حاصل اولویور ، یالکز اک مهملری نظر دقته آنلسه بیله ، اودرجه مخلف فضیلتلر واردرکه اگر بونلردن هر بری چوجوقده آیری آیری تمیه ایدلسه ، چوق واسع بر ساحه اوزرنده داغیلمش اولان تأثیر ، بالضروره اقتدارسز اولور . چوجوق اوزرنده مؤثر صورنده تأثیر اجرا ایتمک ایچون - بالخاصه بوتأثیر قیصه بر مدته انحصار ایدرسه - صریح بر صورنده تصور و تحلیل ایدلمش ، معین بر غایه موجود اولمایدز ؛ قطب وظیفه سنی کوره جک ثابت بر فکر ، یاخود کوچوک بر ثابت فکرلر مجموعه سی اولمایدز . بوشرائط داخاند ؛ تأثیر دائماعینی استقامتده تکرر ایده جکندن ؛ دائماً عینی بوللری تعقیب ایده جکندن بوتون ثمره سنی ویرر . انسان ایستدیکنی ائی ایسته ملی ؛ بونک ایچونده آزشی ایسته ملیدر . تربیه نك لازم کلدیکی درجه ده قادر و مؤثر اولسی ایچون ؛ اخلاقی مزاجزک اساسنی تشکیل ایدن حساباتی آرایوب الده ایتلی یز .

فقط بونک ایچون نه یا ایتلی یز ؛ اخلاقیونک ، عمومیتله بومستله یی نصل حل ایتدکلرینی بیللیورسکز . اولر شو مبدأدن باشلا بولرلر : هر بریمز اخلاقیک جوهرینی نفس مزده حاملز .

امراتمه دیکي وخط حرکتتمزك کندی قرارمزه تابع اولدینی درجده دخی افعالمز ، اخلاق تقدیرینه تابع دکدر . بزه براقیلان حریت اعتباریه بوفعللردن مسئول اولماز . نصل ، کله نك مستعمل ، حقیقی معناسیله ؛ مدون بقانون طرفدن منع ایدلمه مش برفعل جرم عد ایدلیورسه ؛ عینی صورته ؛ اولدن تعیین ایدلمه مش براقعده مخالف اولمایان برفعلده غیراخلاقی دکدر . بناء علیه دیبیلیرزکه ؛ اخلاق ؛ خطحرکتی اولدن تعیین ایدن براقعده افعال منظومه سیدر . بوقاعده لر ؛ معین احوالده نصل حرکت ایدلمسی ایجاب ایتدیکنی بزه کوسترر ؛ ائی حرکت ایتک ، ائی اطاعت ایتک دیمکدر . بو ایلک ملاحظه همان همان هر اذعان صاحبک قبول ایتدیکی برمشاهده دن عبارت اولمقله برابر ، مهم فقط اکثریایسنمه یں برواقعه بی میدانه چیقارمغه کافیدر . فی الحقیقه اخلاقیونک اکثریسی اخلاقی ، تک وچوق عمومی بدستور ایچنه تامامیله سیغارمش کبی کوسترر لر ؛ بونک ایچوندرکه اخلاق تامامیله فردی وجدانده بولوندیغی ، ویباطنمزه ساده جه برنظر عطف ایتکله بوتون اخلاقی اوراده کشف ایدبیله جکمزى قولایمقله قبول ایدر لر . بوتون اخلاقی محتوی بو عمومی دستور مختلف شکلرده افاده ایدلیور : (قانت) طرفدارلرینک دستوری ، منفعت فلسفه سی طرفدارلرینک دستورینه بکزه مز ؛ هر نفعیه طرفدارى اخلاق فیلسوفنک ده کندینه مخصوص بر دستوری واردر . فقط بودستورنه شکلده تصور ایدیلیرسه ایدیلین ، اخلاقیونک هپسی بوکا اخلاقده اک مهم موقعی ویرمکده متفقدر لر . اخلاق متبانی قسمی بواساسی میدنک تطبیقاتندن عبارتدر . نظری نامی ویریلن اخلاق ایله ، عملی اخلاق آره سنده کی فلاسک تقسیم بو طرز تلقی بی افاده ایدر . نظری اخلاق موضوعی ، اخلاق بو عالی قانونی تعیین ایتک ، عملی اخلاق موضوعی ایسه بوقانونک ، حیانه تصادف ایدیلن باشدیجه احوال و شرائط داخلنده نصل تطبیق ایدیله جکنی آرامقدر . بناء علیه بواصول ایله استخراج ایدیلن متفرع قاعده لرك بالذات بر شأنیق ، حقیقی بر موجودیتی یوقدر ؛ تفرعانه هاند قاعده لر ، بوقانونک استطاله سی ، نتیجه سی ، تجربه حادثه لری آراسنده کی انعکاسلرینک محصولیدر . بو عمومی اخلاق قانونی مختلف عائله مناسبتلرینه تطبیق ایدیکز ، عائله اخلاقی الده ایدرسکز ، مختلف سیاسی مناسبتلره تطبیق ایدیکز وطنی اخلاقی بولورسکز الخ . . . بوکا نظراً ، وظیفه لر یوقدر ، تک بر وظیفه ، تک بر قاعده واردر که بزه حیانه رهبرک ایدر . وضعیتلرک و مناسبتلرک فوق العاده متنوع و مختلف اولدینی نظر دفته آنیرسه ، بونقظه نظر دن اخلاق ساحه سنک نه قدر غیر معین کوروندیکی آکلاشیلیر .

اساساً بواصول ، هانکی نتیجه به ایصال ایدرسه ایتسین ، هر برده عینی موضوعه به استناد ایدر ؛ اوده شودر : اخلاق ، انشا ایدلک ایچون مشاهده ایدلکه محتاج دکلدرد . اخلاقک نه اوله جغنی تعیین ایتک ایچون ، اول امرده اخلاقک نه اولدیغنی ، یاخوده نه اولمش بولوندیغنی آرامق لازم دکلدرد . بواصوله کوره اخلاقک قانونلری درحال ، بلا واسطه وضع ایدیلیر . فقط اخلاقه بوامتیاز زهدن کلیور ؟ بوکون هر کس متفقدر که اقتصادی ، حقوقی ، دینی ، لسانی الخ . حادثه لک نه اولدیغنی ا کلامق ایچون اول امرده بو حادثه لری مشاهده ، تحلیل ، مقایسه ایتک لازمدر . اخلاقی حادثه لر حقتدهده بویوله حرکت ایتهمک ایچون هیچ برسبب یوقدر . دیگر طرفدن اخلاقک نه اولمش لازم کله جگنی آرامق ایچون ، اول امرده اخلاق نامی آلتنده یاد ایدیلن شیلرک هبت مجموعه سی نه اولدیغنی ، بونلرک ماهیتی وبالفعل هانکی غایه لر تطابق ایتدیکنی تعیین ایتک لازمدر . بناء علیه اخلاقی ، بر حادثه کبی مشاهده ایدلم و حال حاضرده بو خصوصده نه بیلیمک قابلدر ، آ کلا یالم .

اولا ، صورت عمومیهده « اخلاقی » تعیر ایدیلن بوتون فعللرده مشترک اولان بروصف تمیز واردرد . اوده ، بوتون بوفعللرک اولدن تأسیس ایدلمش برطاقم قاعده لره مطابق اولماسیدر . اخلاقه موافق بر صورتده حرکت ایتک دیمک ، کنسی کندمزه برقرار ویرمکه لزوم کورمه دن اول ، معین احوالده اتخاذ ایدیله جک خط حرکتی تعیین ایدن بر قاعده به (norme) کوره حرکت ایتک دیمکدر . اخلاق ساحه سی ، وظیفه ساحه سیدر ؛ وظیفه ده امر ایدلمش بر فعلدر . بوندن ، وجدان اخلاقینک بعض مسئله لر قارشیدسنده قائمیه جنی نتیجه سی چیقارلاملیدر . معلومدر که ، وجدان اخلاقی اکثر یا مشکل وضعیتلرده قالیر ، بر برینه مخالف قرارلر آراسنده تردد ایدر . یالکنز ، بوکبی احوالده بیلنمسی لازم کن شی بومعین وضعیه تعلق ایدن خصوصی قاعده نک نصلک تطبیق ایدلمسی لازم کلدیکی در . زیرا ، هر قاعده عمومی بر امردن عبارت اولدیغنه کوره هر هانکی خصوصی احوال و شرائط داخلنده تمامیه ومیخانیکی بر صورتده عینی طرزده تطبیق ایدیله منز . بوعومی قاعده نک خصوصی احواله نه صورتله تطبیق ایدیله جگنی تعیین ایتک شامل اخلاقی به ، انسانه هاندر . بونده ، فردک تشبثنه ترک ایدلمش بوش بر ساحه واردرد ؛ فقط بوساحه محدوددر . خط حرکتک باشلیجه اساسی استقامتی اخلاق قاعده سی تعیین ایتشدرد . ده افضله سی واردرد : قاعده نک بزى سربست بر اقدینی درجه ده ، پایه جغمز شیتک تفرعاتی

فیلسوفلرک ، طبیعتک وحدتی افاده ایتمک ایچون قوردقلری فرضیه لر بالذات طبیعتنظرأ نه ایسه ، بو عمومی اخلاق قانونی ده بالفعل موجود اخلاقه نظرأ اودر . بوقانون حیات نوعندن دکل ، علم نوعنددر .

بوصورتله تطبیقاندن ، بالفعل بونظری کوروشلره ، بو عمومی دستورلره کوره دکل ، خصوصی قاعده لره کوره کندی کندمنی سوق و اداره ای دیوروز؛ بو خصوصی قاعده لر یالکیز خصوصی بر وضعیت استهداف و اونی اداره ایدرلر . حیانتک مهم تصادفلرنده بیله ، خط حرکتیزک نه اولدیغنی بیلیمک ایچون ، اخلاقیتمک عمومی مبدأنه باقارق ، صوکره بوقانونک ایچنده بولوندیغمن خصوصی حاله نصل تطبیق ایلدیکنی آرایمز . معین و خصوصی طرز حرکتلر واردرکه بزم ایچون مجبوری الاتباعدر . عار و حیا دائره سنده حرکتی امر و غفور قرابتی منع ایدن قاعده یه اطاعت ایتمکیز زمان ، بوقاعده تک ، اساس اخلاق و حیزه سیله مناسبتی بیلیرمی یز؟ عائله باباسی ایسه ک زوجه سن قالدیغمن زمان عائله مرکز بوتون اداره سیله مکلف اولوروز . او حالده نه صورتله حرکت ایده جکمنی آکلامق ایچون نه اخلاقیتمک منها منبعنه ، نه ده ابوت مفهوم مجردینه چیمغه و بوضعیتیزک ایجاب ایتمکیزکی خط حرکتی استخراج ایتمک لوزوم کورمه یز .

بوصورتله ، اخلاقی چوق عمومی ، و لوزوم کورولدیجه تدریجاً تعیین ایدن بر شی کی تصور ایتمه ملیدر .

بالعکس اخلاق ، معین قاعده لر هیئت مجموعه سیدر . بوقاعده لردن هر بری ، اطرافی محدود و معین قالبلر کیدر ؛ خط حرکتیزکی اوقالبیره آقیمغه مجبوروز . بوقاعده لری ، حرکتله کله جکمن صیراده ، دها . بوسک مبادیدن استنتاج ایدرک انشا ایده میز ؛ بونلر موجوددر ، حاضر یا پیلمشدر ، اطرافزده یا شارلر و ایشلرلر . بوقاعده لر ، مشخص شکلی آلتنده اخلاقی شائیتی تشکیل ایدرلر .

بویلمک ملاحظه بزم ایچون بویوک براهیتی حائزدر . فی الحقیقه بوصورتله کورویوروزکه اخلاقی رولی ، برنجی درجه ده ، خط حرکتی تعیین و تثبیت ایتمک ، افعالیزی کیفی و فردی ساحه دن چیقارمقدر . شبهه سنر بو اخلاقی قواعدک محتواسی ، یعنی بوقاعده لرک امر ایتمکیزی افعالک ماهیتی ده اخلاقی برقیعتی حائزدر ، و بوندن آشاعیده یح ایده جکمز . فقط مادام که بوقاعده لرک هپسی انسانلرک افعالنی منتظم برحاله صوقفه معطوفدر ، دیمک که بوفعالرک ، یالکیز شوویا بوافعال اولسنده دکل ، فقط بوندن ماعدن ، صورت عمومی ده

فقط بویله بر تلقی اشیا نك حقیقی مناسبتلری آلت اوست ایدر . اخلاقی ، اولدینی کی مشاهده ایده نك اولورسه ق کورورکه اخلاق ، اك صیق صورته حاصل اولان مختلف وضعیتلر قارشیدینه انسانلرک خط حرکتی تثبیت ایدن ، صریح ومعین ، لایعد بر طاقم خصوصی قاعده لردن عبارتدر . بوقاعده لردن بر قسمی زوج ایله زوج آراسنده کی مناسبتلرک نه اولسی لازم کلدیکی تعیین ایدر ؛ دیگر بر قسمی ، ابونك چوقوقلره قارشى نه طرزده حرکت ایده جکلرینی کوسترر ؛ بعضیلری اشیا ایله اشخاص آره سنده کی مناسبتلری تعیین ایدر . بودستور عمللردن بعضیلری قانوننامه لرده مندرجدر و صریح مؤیده لره مالکدر بعضیلری ، وجدان عامده منقوشدر ، و خلق اخلاقیاتنك وجیزه لریله افاده ایدیلیر . و بونلرک مؤیده سی ، قانونده موجود معین جزالر دکل ، بوقاعده لره مخالف حرکتده بولونانلرک معروض قالدقلمی قعیجدر . فقط قانونده مندرج ، یا خود وجدان عامده منقوش اولسون ، بوتون قاعده لرک هر برینك کندیلرینه خاص بر موجودیتلری ، کندیلرینه خاص حیاتلری واردر . دایلیده شوردرکه ، بوقاعده لردن بعضیلری مرضی بر حالده بولونه بیلیر ، حالبوکه دیگرلری بالعکس حال طبیعیده در . بر مملکتده عائله اخلاقنك قاعده لری بوقاعده لره ضروری اولان بوتون نفوذ و ولایته ، بوتون متانته مالک اولورلر ، حالبوکه بالعکس وطنی اخلاق قاعده لری ضعیف دوشه بیلیر ، متردد اولور . بناء علیه بونلر یالکز شأنی حادثه لر دکل ، عینی زمانده نسبتاً مستقل حادثه لردر ، چونکه جمعیتلر داخلنده جریان ایدن وقایعه لر بر لرندن آیری و فرقلی بر صورته متأثر اولورلر . زده قالدی که بونلر ، عینی و بر قاعده نك ساده جه مختلف صفحه لری اولسونلر و بوعوموی و نك قانون بو مختلف قاعده لرک بوتون جوهرینی و بوتون شایقی اولسون . بالعکس ، هر هاتکی صورته تلقی ایدلمش اولورسه اولسون و یا ایدیلیرسه ایدیلسین ، بوعوموی قاعده در که حقیقی بر شأنت تشکیل ایتز ، و ساده جه بر تجریددن عبارتدر . هیچ بر زمان هیچ بروجدان قانوننامه ، هیچ بروجدان عامه ، نه (قانت) ك آمر اخلاقیسینی ، نه ده (به تمام) ، (میل) یا خود (سپسر) ك فائده قانونی تصدیق و تأیید ایتمه مشدر . بونلر فیلسوفلره مخصوص عوموی مفهوملر ، نظریاتجیلرک وجوده کتیردیگی فرضیه لردر . اخلاقیاتنك عوموی قانونی دیدکلری شی ، اخلاقی شأنتنك شه ما طرزنده ، تقریبی بر صورته تصورندن عبارتدر ، فقط بالذات اخلاقی شأنت دکلدر . بونون اخلاقی قاعده لره مشترک اولان اوصاف میزه نك آز جوق موفق اولمش بر خلاصه سیدر ؛ حقیقی ، عامل ، مدون بر قاعده دکلدر .

انتظام ، تأمين ايديله بينلمك ايجون ، قوتله تأسس ايتمش اعتيادلر محتاجدر . فقط اعتيادلر ، نهايت اعتباريله ، فردك باطننده كي بر طاقم قوتلردر . اعتياده ، بزده تراكم ايتمش و برنوع ذاتي حركت ايله صرف ايديلان بر فعاليتدر . ميل ويا استعداد كهي ، حمله طريقيله داخلدن خارجه دوشرو كيدر . حالبوكه قاعده ايسه ، بالمكس ، ماهيتي اعتباريله فردك خارچنده بر شيدر . قاعده يني آنجق بر امر شكلي آتنده ويا نهايت الامر ، بزده خارچدن كلن آسري بر نصيحت شكنده تصور ايده بيليرز . مثلاً حفظ صحت قاعده لريني نظر دفته آلام . بو قاعده لر بزده ، بر علمدن ، ويا دهها مشخص بر صورتده ، بو علمي تمثيل ايدن عالمردن كلير . بر مسلكه عائد ته كنيك ، فني قاعده لرده اويله درر . بونلرده بزده اصناف عتعه سندن و دهها دوشرو و دن دوشرويه ، بزده بو عتعه لري نقل ايتدين و نظر مزده بو عتعه يني تمثيل ايدن اسلافدن كلير . بونك ايجوندر كه ، عصر لر دنبري انسانلر اخلاق قاعده لري الوهيتدن صادر اولان امصار شكنده تلقى ايتمشلردر . چونكه بر قاعده ، ساده جه معتاد بر طرز حركت دكلدر ، كندى كيفمزه كوره تعديل و تبديل ايتمكه حر اولماديغمز بر طرز حركتدر . بر قاعده ، بدرجه يه قدر و بر قاعده اولديقي مرتبه ده ، اراده مزك خارچنده درر . قاعده ده بزده مقاومت ايدن بر شي واردر . بر قاعده نك موجود اولسي ويا اولماسي يا خود اولديغندن باشقه درلو اولسي بزم المزده دكلدر . او ، بزم موجود ايتمزدن مستقل اوله رق ، نه ايسه اودر . بر قاعده بزم اراده مزني افاده ايتمك شويله دورسون ، بزده حاكدر . اكر بر خس ويا بز اعتياد كهي ، تماميله باطني بر حال اولسه يدي ، باطني خالاتمك بوتون تحولاتي تعقيب ايتمه مسنه سبب قالمازدي . شبهه سز بعضاً كندى كندمزه بر خط حركت چيزمه مز واقع اولور و اوزمان كندى كندمزه شو ويا بو طرزده حركت قاعده سي تعين ايتديكمزه قانع اولورز . فقط ، بوراده كله ، عموميت اعتباريله بوتون معناسني حائر دكلدر . كندى كندمزه چيزديكمز ويا لكيز بزم المزده اولان بر خط حركت پروغرامي ، بر قاعده دكل ، بر پروژدر . يا خود ، اكر حقيقه بر درجه يه قدر اراده مزك خارچنده ايسه ، ديمك كه اراده مزدن باشقه بر شيئه استناد ايديور ، برم خارچمزه بر شيئه مربوط بولونيور . مثلاً ، طرز حياتمزه شو پروغرام قبول ايديوروز ، چونكه بو پروغرام علمك ولايتني حائردر ؛ احواله بو پروغرامك ولايتني وجوده كتيرن شي ، علمك ولايتي درر . بو پروغرامي تطبيق ايتمكه ، كندى كندمزه دكل ، علمه اطاعت ايديوروز . اراده مز ، علمك او كنده اكييور .

بر انتظامه تابع اولسندہ اخلاقی بر فائدہ موجود در. تعبیر دیگر له دیمک اولویور که خط حرکتی انتظامه صوقق اخلاقک اساسلی بروظیفه سیدر. ایسته بونک ایچوندر که غیر منتظم آدمی، معین مشغولیتله تابع اولمی بیلمه نه نلر، افکار عمومی طرفندن دائما شبهه ایله قارشیلانیرلر. زیرا بو کیلرک اخلاقی مزاجی اساسندن بوزوق دیمکدر و بالنتیجه اخلاقی قوتلری صوک درجه ده غیر معین و تصادفیدر. فی الواقع بونلرک منتظم ایشارله اوغراشمق ایسته مهملری، هر درلو معین اعتیاده قارشی نفرت دویدقلمری، فعالیتلری معین قالبله کیرمکه مقاومت کوستردیکندن، حر قالمق ارزوسنی دویدیغندن ایلمری کلیر. حالبوکه بوغیر معین حال، عینی زمانده متادی بر موازنسزلکی استلزام ایدر. بو کبی انسانلر حال حاضرده کبی انطباعرک، او آئده کی تمایلرک، حرکت ایده جکلمری ائنده وجدانی اشغال ایدن فیکرک اسپریدر، چونکه اونلرده، حالی ماضی به تفوق اتمکدن منع ایده جک درجه ده قوتلی اعتیادلر یوقدر. شبهه سز، پک نمکندر که، مسعود بر جمله بو کیلرک اراده سنی اینی استقامته سوق ایتمسین؛ فقط بو، تصادفلرک بر نتیجه سیدر، و تکرار بویله اوله جغنی هیچ برشی تأمین ایده من. حالبوکه اخلاق، ماهیتی اعتباریله متادی و زمان داخلمده چوقق واسع دوره لر مشاهده ایلمه دیکه دائما کندی کندیسنگ عینی قالان برشیدر. اخلاقی بر فعله، فاعلک شخصی تمایللری نه اولورسه اولسون، بو کون نه ایسه یارین ده اویله اولمیدر. بناء علیه اخلاقی، عینی احوال و شرائط داخلمده عینی فعللری تکرار ایده بیلیمک خصوصنده بر قابلیتی استلزام ایدر. و بناء علیه بر طاقم اعتیادلر پیدا اتمک خصوصنده بر درجه قدرته، بر درجه انتظام احتیاجنه لزوم کوسترر. حتی اعتیاد ایله عمل اخلاقی آراسنده کبی قرابت اودرجه ده درکه، هر معشری اعتیاد، همان همان ضروری صورتده بر وصف اخلاقی عرض ایدر. بر زمره اجتماعیه داخلمده بر طرز حرکت اعتیاد حالته کیرسه، بو طرز حرکتدن اوزاقلاشان هر شی، اصل اخلاقی قباحتلرک تحریک ایتدیکی نفرتله چوقق یاقین بر تقبیح حسی اویاندیرر. بونلرده، اخلاقی اعمالک مظهر اولدقلمری حرمتله اشتراک ایدرلر. بوتون معشری اعتیادلر اخلاقی دکلدرد، فقط بوتون اخلاقی عمللر معشری اعتیادلردر. بالنتیجه، اعتیاد اولان هر شیئه عاصی اولان بر آدم، اخلاقیته ده منافی حرکت ایتمش اولور.

فقط انتظام، اخلاقیتمک عنصر لرندن یالکیز بریدر. قاعده مفهومی، ایجه تحلیل ایدیلمیرسه، بو عنصر لرندن عینی درجه ده مهم اولان دیگر بری ده میدان چیقار.

بناءً علیہ بوکا ، ولایتہ حرمت حسندن باشقہ برحس ، تمامیلہ منفعت کوزہ تن ملاحظہ لردہ قاریشیر وبوملاحظہ لر بزه توصیه ایدیلن فعلک ممکن ویا محتمل نتیجہ لرینک ذاتی ماهیتہ مربوطدر . فقط اخلاق قاعدہ لری بوسوبون باشقہ در . شہسز بوقاعدہ لرہ مخالف حرکت ایدہ رسہ ک ، فنا نتیجہ لرہ معروض قالیرز ؛ هرکس طرفندن تھیج ایدیلیرز ، پارمقلہ کوستریلیرز وحتى ، شخصاً یا خود مالاً مادی جزالردہ معروض قالیرز . فقط غیر قابل انکار اولہرق ، دائماً قبول ایدلمشدرکہ ، بر فعل ا کر بوقنا نتیجہ لرہ معروض قالمق اندیشہ سندن صادر اولمشہ ، اخلاق قاعدہ سنہ موافقہ اولسہ ، اخلاقی عدایدلمز . بورادہ ، فعلک اخلاقی اولسی ، قاعدہ یہ لازم کلدیکی وجہلہ رعایت ایدلمش اولسی ایچون ناخوش بر نتیجہ دن ، مادی ویا معنوی بر جزادن اجتناب قصدیلہ ، یا خود مکافات آلمق نیتلہ دکل ، سادہ جہ اطاعتہ مجبور اولدیغمز ایچون وخط حرکتیزک انتساج ایدہ بیلہ چکی هر درلو نتیجہ لردن مجرد اولہرق اطاعت ایلمی بز . قاعدہ اخلاقیہ ، صرف بر حرمت حسیلہ ، وآنحقی بوسبیلہ رعایت ایدلمیدر . بوقاعدہ نک ارادہ لر اووزندہ کی بوتون وٹوثرینی ، صرف حائر اولدینی ولایتدن ایلمی کلیر . بورادہ عامل اولان یالکیز ولایتدر ، واکر باشقہ بر عنصر قاریشیرسہ ، خط حرکتیز اخلاقی صفتی غائب ایدر . دییورز کہ ، هر قاعدہ امر ایدر ، فقط اخلاق قاعدہ سی باشند آشاغی امر در وباشقہ برشی دکلدر . بونک ایچوندر کہ بزه بوقدر یوکسکدن خطاب ایدر وخطاب ایتدیکی وقتدہ ، دیگر بوتون ملاحظہ لر سکوت ایتمیدر . چونکہ تردده هیچ محل بر اقرار . بر فعلک محتمل تہ ایچنی تقدیر و تخمین ایتک لازم کلدیکی وقت ، تردد محقدر واستقبالده دائماً غیر معین برشی وارد . احوال وشرائط او قدر متنوع و متحرولدرکہ ، هیچ برشی اولدن کشف ایدیلہ من . وظیفہ موضوع بحث اولدینی وقت ، بوتون بو حساب و تخمینر ممنوع اولدینی ایچون ، یقین دہا قولای ، مسئلہ دہا بسیطدر . دائماً ظلم و بھم بر استقبالی آراشدیرمق موضوع بحث دکلدر ؛ یالکیز امر ایدیلن شیئی بیلک لازمدر : وظیفہ ، بزه خطاب ایشدیکی وقت اطاعتدن باشقہ یا بھج شی یوقدر . بوخارق العادہ ولایت اوکا زہ دن کلیور ؟ شمذیلک بونی آرمایورم ، مشاہدہ ایلہ اکتفا ایدیورم ؛ بونک موجودیتی دہ غیر قابل انکاردر . بناءً علیہ اخلاق سادہ جہ اعتیادلر مظرمہ سی دکل ، بر اوامر مظومہ سیدر . اول امر دہ دییورز کہ غیر منتظم آدم ، اخلاقاً نامم بر آدمدر ؛ آنارشینسٹر بولہ در . آنارشینسٹ کلہ سی لغوی مناسنہ آلیورم و بوکلہ دن ، معنوی فائستلرک سائیتی حسن ایدہ میہ جک

بومثالدرده کورولویورکه ، قاعده فکرنده ، انتظام فکرندن باشقه برشی وارددر :
 بوده ولایت مفهومی در. (notion d'autorité) . ولایتدن (ساطه) مقصد، کندمزه فائق
 اولدیفنی تصدیق ایتدیگمز هر درلو معنوی قدرتك بزم اوزرمزده اجرا ایتدیگی نفوذدر
 بونفوذ سببیه ، بزه امر ایدیلن وجهه داخنده حرکت ایده رز . بوده ، بزدن
 طلب ایدیلن فعلك بزى جذب ایتدیگندن ، بو فعله باطنی و نظری ویا مکتسب
 استعدادلرمزدن دولایی ممالیل بولوندیغمز دن دکل ، فقط بزه بو فعلی امرایدن ولایتده
 عادتا بزه تحکم ایدن برنوع خاصه موجود اولدیفنی ایچوندر . بالرضا اطاعت بوندن
 عبارتدر . ولایت مفهومك اساسی تشکیل ایدن و معروض قالدیغمز بو آمری قدرتی
 وجوده کترین روحی و تیررلر هانکیلریدر ؟ بونی برکون آرایه جغز . شمیدیگی حالده ،
 مسئله موضوع بحث دکادر . بونی حس ایتهمز وبالفعل موجودیتنی آلامامز کافیدر .
 کندمزه فائق اولدیفنی حس ایتدیگمز هر معنوی قوتده ، اراده مزى بوکن برشی وارددر .
 بر نقطه نظر دن دینله بیلیرکه ، فعالیتك هانکی ساحه سنه طائد اولورسه اولسون ، تام معناسیله
 هیچ برقاعده یوقدرکه بو آمری خصلته مالک اولساین . زیرا ، بردفه دهها تکرار
 ایده لم ، هر قاعده امرایدر ؛ بو قاعده یی ایسته دیگمز کی تبدیل و تحویل ایتکده حر
 اولامامزك سببی بودر .

فقط برنوع قاعده لر وارددرکه ، اولدرده ولایت تمامیه حاکم بر رول اوینار ؛ بونلرده
 اخلاق قاعده لریدر . حفظ صحت دستور عمللری ؛ مسالکی ته کینک قاعده لری ، متنوع
 حکیمانہ خلق دستورلری ، بوتون بونلر ، هیچ شبهه سز حائر اولدقلمری اعتبارك بر قسمی
 علمه ، و تطبیقاتدن متحصّل تجربه یه عطف ایتدیگمز ولایتده مدیوندر . معلومات و تجارب
 بشریه جزینه سی بزه بالذات بر حرمت القایدر . بو حرمت بو جزینه نك صاحب لرینه
 سرایت ایدر ، نصل که بره و نمك دینی شیلره قارشى حس ایتدیگی حرمت راهبلرده
 سرایت ایدر . مع مافیه ، بوتون بو احوالده قاعده یه توفیق حرکت ایتهمز ، یالکز ،
 بو قاعده نك صادر اولدیفنی ولایتده حرمت ایتدیگمز دن ایلری کلز ؛ بونک باشقه برسببی ده ،
 امر ایدیلن فعلك فائده لی نتیجه لر ویره چك ماهیتده اولسیدر ؛ طالبو که بونک عکس
 افعال مضر نتیجه لر ویرر . خسته اولدیغمز زمان کندمزه بقه مز ؛ بزه امر ایدیلن طرز
 حیانه توفیق حرکت ایتهمز ؛ یالکز دو قوتورک اوتوریته سنه قارشى حرمت ایتدیگمز ایچون
 دکل ؛ عینی زمانده بو صورتله حرکت ایده رسك اپی اولاجغمزى بیلدیگمز ایچوندر .

علاوه

مجموعه منرك كچن نسخہ سنده [اوچنجي صاڻي] (يزيديلر) نامنده برتبعمز وازايدى. دارالفنون كتيخانه سنده بولنان خالص افندى مرحومك كتابلرى مياننده [مارديني عبدالسلام افندى] طرفدن صوك عصرده يازيلش اولان [ام العبر] نامنده كي ماردين تاريخنده بونلره دائر ويريلاڻ معلوماتك بر قسمنى بشقه بر كتابده گورمديگمز كچي اترك صاحبي اولان ذانك [يزيديلر] ايله همجوار اولان (ماردين) اهااليسندن اولسى دخي كتابه ايريجه براهميت جلب ايديه بيله جكندن بو كتابك بونلره دائر ويرمكده اولديغى معلوماتي كچن نسخده كي [يزيديلر] نامنده كي مقاله مزه علاوه بروجه زير عينا درج ايدىورز :

« (يزيديه) دنيلان طائفه امويلر زماننده شامده ظهور ايتمشدر كه [خالديه ، دنبليه ، محموديه ، طاسنيه ، پسانيه ، كشاغيه] ناملرني طاشي مقده ايديلرسده شيمدى »
 « [موسسان ، شريقان ، سنجاريه] وسائر ناملر ايله ياد ايديلرلر . بونلر شامده ظهور »
 « ايتدكدن صكره كندى وطنلرينه عودتله مذهبلىرى اظهار ايتديلر كنديلرني (عدى »
 « ابن مسافر) ك مريدرلندن عد ايدرلر كه (بو عدى بن مسافر) خنفاء مروانيه »
 « عايله سنديدر . »

« [فى الحقيقه (عدى بن مسافر) بنى اميه خاندانه منسوبدر] كتب سماويه بي انكار »
 « ايدرلر و شريعتلى طائمازلر كتب سماويه نك نظام عالم نامنه انسانلر طرفدن يازيلش »
 « اولديغى ادعا ايدرلر . وبوندن طولاني دين عالملىينه ودينى كتابلره بغض ايدرلر . »
 « [جلو - جيمك ولامك ضميله] [۱] نامنده كي كتابلرني (شيخ عدى بن مسافر) ه »
 « اسناد ايدرلر . حالبوكه بوذات بويابه بر اثر يارمقدن چوق منزهدر . بو كتاب كنديلرينه »

[۱] بزكچن نسخده كي مقاله مزده شيمدى به قدر بويابه يازيلش اولان آمارده اتباعاً بو (جلو) كله سنى عربجه (جلوة) صورتيله يازمش و بو كتابه بو نامك ویرلسى حقتده براوفاق مطالعه ده دخي بولمش ايدك .

صورتده تشکل ایتمش بر آدم قصدایدیورم . بر نوع دالتونیزم خسته لغنه مبتلا اولان بر آدم نظرنده بوتون فکری و اخلاقی قوتلر عینی سویه ده در . شمندی اخلاقیته باشقه بر منظره سی قارشیدنده بولونیورز : اخلاقی حیاتک کوکلرنده ، انتظام ذوقندن باشقه برده اخلاقی ولایت حسی موجوددر . اساساً اخلاقیته بویکی جبهه سی آراسنده ، صیقی بر مقارنت واردر ، بونلرک هرایکیسی ده توحیدایدن وشامل اولان دهامعضل بر مفهوم موجوددر که اوده انضباط مفهومیدر . فی الحقیقه انضباطک موضوعی خط حرکتی تنظیم ایتمکدر ؛ بومفهومده ، معین احوال و شرائط داخلنده بالذات تکرر ایدن فعللر مندجدر ؛ فقط بوده ولایتسز اولاماز . بو ، منتظم بر ولایتدر . بناءً علیه بو درسی خلاصه ایتمک ایچون دییه یلیرز که ، اخلاقیته ایلک عنصری ، انضباط فکریدر . فقط بوجهلک معنانه ایی دقت ایدلم . عمومیتله انضباط ، فائده لی عد ایدیان بر طاقم فعللری ایجاب ایتمک ایچون فائده لی کورونور . بوفائده لی فعللری ، تحکم صورتیه ایجاب ایتمک ایچون بر واسطه دن باشقه بر شی دکلدر ؛ حکمت وجودی بوفعللردر ، ظن ایدیلیر . اگر یوقاریده کی تحلیل دوغروایسه ، انضباطک حکمت وجودی بالذات کندیسنده در ، انسانک انضباطه تابع اولسی بوصورتله مجبور اولدینی فعللردن صرف نظر ، بذاته ایی برشیدر . نیچون ؟ بر سؤاله جواب ویرمک ضروریدر ، چونکه انضباط ، قاعده ، انسانلره بلکه ضروری ، فقط هر حالده شایان تأسف بر صیقینی ، تحمل ایدلمسی ایجاب ایدن فقط اصغری به ایندیرلمسی لازم کلن بر شرکی تلقی ایدیلیر . او حالده ، انضباط ، اخلاق قاعده سنی ، بر شر دکل ، بر خیر یاپان ندر ؟ کله جک درسده بونی کوره جکثر .

متجسی : نجم المصباح صادقه



« شرابی و طرفینک رضاسیله اولدینی صورتده زناینی تحلیل ایتمکده در. و بو کتابده یزیدیلره »
 « نماز و اوروج تحریم ایدلمش و یالکنز قلبک طهارتی توصیه قانمشدر . حج دخی بونلره »
 « حرامدر . بونلرک (فقراء) تسمیه ایلدکلی و (شیخ عدی بن مسافر) ک برادری »
 « (برکات بن مسافر) ک نساندن اولدقلینی ادعا ایتدکلی شیخلری واردرکه بونلره »
 « کندنی زوجه لینی تسلیم ایدرلر و بونلردن کندیلرینه چوجق کلهسنه منتظر اولورلر . »
 « و بو حال کندیلری ایچون بویوک بر شرف تشکیل ایدر . الله تعالی بی یمک ، ایچمک ، »
 « او یومق و ساثره ایله توصیف ایدرلر . بونلرک مذهبلری (حلولیه) مذهبه مشاهددر . »
 « خرسستیانلره محبتلری واردر . و بونلرک بعضی اعتقادلرینی استحسان ایدرلر . ظاهراً »
 « مسلمان کورینیرلر . و شر و فتنه دفهی ضمنتده کله شهادت کتیرملرینه جواز ویریرلر . »
 « (شیخ عدی) بی پیغمبرلره تفضیل ایدرلر . و جناب حقتک و پیغمبرمزلک (شیخ عدی) نک »
 « حضورنده تدلل ایتدکلینی و بونلرک کندیسنه کلوب کتیمه لرندن اوصانه رق کندیلرینی »
 « (شیخ عدی) نک استنقال ایتدیکنی حکایه ایدرلر . و ابلیسی ملکله تقدیم ایدرلر و ابلیس »
 « حقتده فنا سوز سویلینی تکفیر ایدرلر . و (یزید بن معاویه) بی پیغمبرلره ترجیح »
 « و تقدیم ایدرلر . (حسن) و (حسین) (رضیها) ی و بونلرک اولاد واحفادینی »
 « و علمایی سومرلر . طریقت شیخلرینی و صوفیه یه منسوب اولانلری سودرلر . کندیلرنجه »
 « شریف عدا ایتدکلی محللره و اشتخاصه سجده ایدرلر . (یزیدیه) بوجه آتی درت فرقه در . »

« (۱) (شیخ عدی) بی (یزید) ه تفضیل ایدنلر »

« (۲) (یزید) ی (شیخ عدی) یه تفضیل ایدنلر »

« (۳) (شیخ عدی) (اللهدر . دینلر »

« (۴) (شیخ عدی) پیغمبردر و بالعموم پیغمبرلردن افضلدر دینلر »

« بونلر (شیخ عدی) یه (شیخ هادی) دیرلر . و (لالش) ی زیارتی کبه مکرمه بی »
 « زیارته معادل طوتارلرکه ، بو (لالش) دجه نک شمالنده (موصل) قربنده برکودر . »
 « (شیخ عدی) نک قبری بوراده در . بو کویده کی (عین البیض) دیدکلی پیکارک »
 « صوی نظرلرنده (زمزم) صوی منابه سنده در . بونلرک (لالش) ده بر عالملری واردرکه »
 « آرزو ایتدیکی کیمسه لرده ؛ یاننده آلتوندن مصنوع بر بوزاخنی اولدینی حالده سنده بردقعه »
 « کورونیر . و بو عالملری نامنه برچوق اموال جمع ایدرلر . بونا سجده ایتمین کندیلرنجه »
 « کافر عد اولور . »

« خلاصه: بونلرک نه کتابلری ونه دینلری واردر. بونلر بالاتفاق کافر درلر. نته کیم »
 « (محمد البرقاهی الکردی) و دیگر عالملرک بونلرک کفری حقیقده فتوالری واردر. [۱] »
 (ام العبر) خالص افندی کتبخانه سی نومرو ۳۰۷۹

محمد شرف المصباح



[۱] کچن نسخه ده کی (یزیدیلر) نامنده کی مقاله مزک صوکنده متقی درج ایدلمش اولان فتوانک
 (۱۷۵۹ هـ) ده وفات ایتمش اولان (الشیخ عبدالله الریتکی) نامنده برذات طرفندن ویریلش
 اولدینی؛ استاد محترم از میزلی اسماعیل حقی بک افندی نیک کتبخانه سینده (۱۰۴۴) نومرو تختنده
 موجود اولان بوقتوا صورتنک نهایتنده بالآخره گوریلدشدر.